

por nejde. Ostatně provisionista, který si chce zachovati čekatelství pro případ, že se stížností nepochodí, nemusí vyčkávati s podáním stížností po celý rok, nýbrž může ji podati dříve. Kdyby se přisvědčilo k názoru odvolacího soudu, že možnost zachovati si čekatelství placením uznávacího poplatku začíná teprve od pravoplatného rozhodnutí o tom, že provisionista nabyl zase způsobilosti k povolání a že tudíž nemá nároku na invalidní důchod, mělo by to v zápětí, že by se propadná šestiměsíční lhůta, stanovená v § 23 odst. (3) zákona čís. 242/1922 sb. z. a n. značně prodloužila, a to v případech, kde provisionista v jednoroční lhůtě § 61 stížnost proti výměru bratrské pokladny vůbec nepodal, o celý rok, a v případech, kde stížnost sice včas podal, ale úspěchu s ní nedosáhl, o dobu ještě delší. Po celou tu dobu by bratrská pokladna nejen neobdržela uznávací poplatky, nýbrž byla by také v nejistotě o tom, zdali si provisionista bude chtíti čekatelství zachovati, čili nic. Že by zákon chtěl takovému pro řádnou správu a finanční hospodářství bratrských pokladen zajisté nepříznivému účinku, nelze se domnívati a opačnému názoru nasvědčuje ustanovení § 19 vládního nařízení ze dne 11. října 1923, čís. 197 sb. z. a n., podle něhož uznávacími poplatky mají býti uhrazeny aspoň zvláštní správní výlohy, spojené s evidencí pojištěnců zachovávších sobě čekatelství. Z předcházejících vývodů zároveň vyplývá, že zánik čekatelství pro neplacení uznávacího poplatku nemá v zápětí ani ztrátu práva ke stížnosti proti výměru bratrské pokladny, jímž bylo vysloveno zastavení výplaty invalidního důchodu, ani zánik nároku na tento důchod. V tomto směru nebyly právní názory, vyslovené v nálezů rozhodčího soudu revírní bratrské pokladny v M. ze dne 9. listopadu 1929, správné a nelze proto schváliti ani názor soudu první stolice, že by odvolání z něho nemohlo míti úspěch. Dalším důvodem pro zamítnutí žaloby o náhradu škody bylo prvému soudu, že žalobce nemůže laika v právech činiti odpovědným za to, že mu dal snad špatnou radu nebo nechal lhůtu k odvolání projíti bezvýsledně. Odvolací soud správně vyložil, že ani tento důvod neobstojí, protože žalobce neopíral žalobní nárok o to, že mu žalovaná strana dala špatnou radu, nýbrž o tvrzení, že mu první žalovaný Josef S. jako předseda spoluzalovaného svazu slíbil, že mu napíše odvolání, ale že této převzaté povinnosti nedostál, — a protože nelze všeobecně tvrditi, že funkcionář svazu horníků jest laikem ve věcech hornických sporů. Pokud stěžovatelé vytýkají, že tyto vývody odvolacího soudu nejsou jasné a že odporují spisům, ježto nebylo nižšími soudy zjištěno, že se Josef S. představil žalobci jako předseda svazu horníků, že od něho žádal spisy a že mu slíbil vypracovati odvolání, spočívá tato výtku na neporozumění obsahu příslušné části důvodů napadeného usnesení, v nichž odvolací soud uvedl jen obsah žalobcova přednesu, ale neučinil v tom směru skutková zjištění.

Čís. 12241.

Zákon ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n., o státní podpoře při zahájení soustavné elektrisace.

Toho, kdo se domáhá na všeužitečném elektrickém podniku náhrady škody, jež mu vzešla zřízením elektrického díla (věže) na rostlinách v jeho zahradě, nestihá spoluzavinění na škodě z důvodu, že neupozor-

nil elektrický podnik na mimořádnost případu, záležející v tom, že má ve své zahradě, kde byla postavena věž, velmi cenné druhy rostlin.

Pachtýř zahrady nebyl bez zvláštního zmocnění zástupcem majitele zahrady. Oznámení stavby a vyzvání učiněné pachtýři nemá účinku proti majiteli zahrady a nemůže nahradit oznámení a vyzvání, jež se mělo státi k němu.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv I 800/31.)

Žalobce domáhal se na žalované elektrárenské společnosti náhrady škody 20.000 Kč, jež mu vzešla zničením peren v jeho zahradě při stavbě věže pro vedení elektrického proudu. Otázka přípustnosti pořadu práva byla právoplatně rozhodnuta nižšími soudy ve smyslu kladném. Procesní soud první stolice přisoudil žalobci 10.000 Kč. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té, ani oné strany. Důvody: Jde o náhradu škody způsobené žalobci zničením peren v jeho zahradě při stavbě věže pro vedení elektrického proudu. Jest bezvadně zjištěno, že škoda činí 20.000 Kč, a první soud odůvodnil zejména zcela případně, proč zjištěna byla správně i rozloha plochy poškozené a jde jen o to, zda žalovaná strana tuto škodu jest povinna nahraditi, čili nic. V tom směru právem přichází rozsudek k závěru, že jest tento případ posuzovati podle § 1304 obč. zák., hledíc k tomu, že jde o zavinění obou stran. Jest zjištěno, že žalovaná strana od začátku prací, spojených se stavbou věže pro elektrické vedení, nevyrozuměla žalující stranu přímo a takovým způsobem a tak v čas, by žalující strana mohla účelně zařídit to, co bylo opatřiti v zájmu záchrany rostlin, přes to, že žalovaná strana věděla, že jde o zahradu, takže musela počítati s tím, že stavbou takového rozsahu vznikne škoda, nebude-li opatřeno, čeho k zamezení této škody jest zapotřebí. Zjištěno jest, že šlo o vzácné druhy peren, pročez bylo povinností žalobce, by na to žalovanou stranu upozornil, že jde o případ mimořádný, by tak žalovaná mohla učiniti opatření, které bylo nutné, by bylo zabráněno vzniku škody. Žalobce však neprokázal, že o tomto mimořádném případě vyrozuměl žalovanou stranu. Z toho všeho vyplývá, že vznik škody jest klásti na vrub zavinění obou stran, a soud první stolice, vyhověv s hlediska § 1304 obč. zák. žalobě co do polovice žádané náhrady, učinil tak právem, posoudiv takto věc po stránce právní správně. Pokud se žalovaná snaží prokázati, že není pasivně legitimována ke sporu, jest poukázati k tomu, že ze zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n., zejména z § 14 zákona, vyplývá, že elektrické podniky jsou povinny nahraditi každou majetkovou škodu, která vzejde vlastníkům soukromým povolením práv užívacích a jich výkonem, zvláště pak zřízením elektrických děl. Z toho následuje, že jen žalované strany mohl se žalobce držeti a že tato jest ke sporu pasivně legitimována. Na tom nemění nic okolnost ta, že škoda způsobena byla zaměstnanci firmy Ing. B., neboť tuto firmu pověřila žalovaná provedením prací, o něž jde, a tu s hlediska § 1313 lit. a) obč. zák. ručí za zavinění těchto zaměstnanců jako za své.

Nejvyšší soud vyhověl dovoláním obou stran, zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Zabývati jest se nejprve oběma dovoláními, pokud se dotýkají důvodu žalobního nároku. V tom směru jest přisvědčiti žalující straně, že nižší soudy posoudily věc právně mylně, majíce za to, že i žalobce škodu spoluzavinil. Nižší soudy spoluzavinění shledávají v tom, že žalobce neupozornil žalovanou stranu na mimořádnost případu, záležející v tom, že žalobce má na své zahradě, kde byla postavena věž, velmi cenné druhy rostlin (pereny). Žalobce, prováděje dovolání, míní, že k zavinění žalované podle § 1297 obč. zák. stačí, že byla upozorněna a věděla, že jde o zahradu a že nejde o případ mimořádný, poněvadž žádá náhradu obyčejné škody a sám nemá spoluzavinění na škodné události, totiž účasti na úkonech a na opominutích žalované strany při provádění stavby. K těmto vývodům stačí uvésti toto: Žalobce neměl povinnost žalovanou stranu upozorňovati na značnou cenu rostlin a na možnou značnou škodu z jejich poškození hrozící; povinnost tu zákon nikde nestanoví. Žalobce mohl právem očekávati, že žalovaná strana oznámí mu v čas, kdy započne s pracemi na jeho zahradě, by mohl učiniti potřebné opatření k uvarování škody na zahradní kultuře, a nemusil proto sám upozorňovati žalovanou stranu na značnou cenu rostlin na zahradě. Nehledíc k tomu, že jest to příkazem potřebné obvyklé opatrnosti, zvláště ano šlo o zahradu, žalovaná k tomu byla povinna podle zákona. Vyplývá to z ustanovení § 8 shora citovaného zákona o odstraňování překážejícího stromoví (okleštění). Podle něho elektrický podnik má právo k okleštění, má však před uvedením díla do provozu vlastníka neb uživatele (správu) pozemku vyzvati k okleštění, vyjma, bylo-li by nebezpečnost v prodlení, což v souzeném případě nebylo, a za provozu má okleštění provésti podnik v dohodě s vlastníkem neb uživatelem (správu) pozemku. Ustanovení tohoto jest obdobně užití i v případě odstranění jiných plodů s pozemku. Žalovaná strana však žalobce podle nenapadeného zjištění nižších soudů nevyrozuměla; že nestačí vyrozumění pachtýře Františka Š-a nebo jeho lidí bude dále uvedeno. Ano dovolání žalobcovo jeví se býti již podle uvedeného opodstatněným, nebylo třeba zabývati se dalšími jím uplatňovanými důvody. Naproti tomu dovolání žalované strany ve příčině důvodu žalobního nároku není opodstatněným. Tu v prvé řadě jest uvésti, že výtka žalované strany, že nižší soudy nevzaly zřetel na její námitku, že se žalobci nedostává aktivní oprávnění, jest neodůvodněná. Žalovaná strana sice v řízení před procesním soudem uváděla, že nájemcem zahrady byl od července 1927 František Š., nedovozovala však z toho, že žalobce není oprávněn žádati náhradu škody, nýbrž dovozovala z toho, že právem upozornila na započetí prací Š-a. Z celkového přednesu žalované strany v prvé stolici naopak jest zřejmo, že žalovaná oprávnění žalobcovo k žalobě uznávala, neboť přednesla, že Š. převzal od žalobce tři čtvrtiny peren, tedy nikoli všechny, mluvila o škodě žalobcově, dovozovala, že si ji způsobil sám, po případě, že mu ji způsobil pachtýř a nabízela mu náhradu škody, vesměs okolnosti svědčící, že žalovaná legitimaci žalobcovu uznává. Ostatně žalovaná strana neuplatňovala nedostatek legitimace žalobcovy v odvolání proti rozsudku procesního soudu a nemůže to doháněti v řízení dovolacím.

Nižší soudy právem považují žalovanou stranu za povinnou k náhradě škody, třebaže se mylně dovolávají ustanovení § 1313 písm. a) obč. zák. Toto ustanovení předpokládá škodu způsobenou při plnění, jímž byl někdo povinen poškozenému. Toho v souzeném případě nebylo, neboť žalovaná strana prováděla stavební práce, při nichž ke škodě došlo, pro sebe, nikoli pro žalobce. Povinnost její k náhradě však spočívá na ustanovení § 14 zákona ze dne 22. července 1919, čís. 438 sb. z. a n., podle něhož vřeužitečné elektrické podniky tam uvedené, — předpokladu procesního soudu, že jím jest i žalovaná strana, nebylo žádnou ze stran odporováno — jsou povinny nahraditi každou újmu vzniklou povolením užívacích práv a jich výkonem, zvláště pak zřízením elektrických děl, jich udržováním, změnou a odstraněním, nevznikla-li újma ta vinou toho, kdo má nárok na náhradu. Tento důvod stačí k povinnosti žalované strany k náhradě škody a netřeba se proto zabývatí otázkou zavinění žalované strany. Na povinnosti žalované strany k náhradě škody nemění nic, že pachtýř František Š. neopatřil náležitě rostliny, které po oznámení o započetí stavby věže a k vyzvání osob při stavbě účastněných vyryl a které pak zmrzly. Pachtýř nebyl bez dalšího zástupcem žalobcovým, jeho zmocnění nebylo tvrzeno, oznámení stavby a vyzvání učiněné pachtýři nemá účinku proti žalobci a nemůže nahraditi oznámení a vyzvání, jež se mělo státi k němu. Škoda vzniklá nenáležitým opatřením vyrytých květin jeví se jako následek jednání a opomenutí jak orgánů stavbu věže provádějících, tak i pachtýře a vznikla při provádění díla strany žalované a žalovaná jest proto povinna náhradou za celou škodu. Žalobci nelze přičítati zavinění, že ani pro opatření vyrytých květin nic neučinil, an podle zjištění nižších soudů nebyl vyrozuměn tak včas, by účelně mohl zaříditi, čeho by bylo potřebí.

Čís. 12242.

V tom, že prodatel odebral kupiteli věc prodanou s výhradou vlastnictví, ježto kupitel neplatil, jest ustoupení od kupní smlouvy, vzal-li prodatel věc zpět, neujednav s kupitelem něco jiného.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1932, Rv I 1374/31.)

Žalobě o zaplacení kupní ceny za řezací stroj o b a n i ž š í s o u d y vyhověly.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Jest prokázáno, že žalobkyně, prodávši žalovanému řezací stroj na splátky a vyhradivši si k němu vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny, stroj žalovanému odebrala prostřednictvím svého zástupce, poněvadž žalovaný na stroj nic neplatil. Jest také prokázáno, že zástupce žalující firmy vzal řezací stroj k sobě do úschovy a že při odebrání se žalovaným nic neujednal. Nižší soudy, vycházejíce z tohoto zjištěného skutkového děje, mají za to, že z prokázaných okolností nelze